

Kabinet Zaštitnika   020/241-642
Savjetnici   020/225-395
Centrala   020/225-395
Fax: 020/241-642
E-mail: ombudsman@t-com.me
                                  www.ombudsman.co.me

Broj: 696/18
Podgorica, 31.12.2018. godine
DK/DK

Na osnovu člana 41 Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore¹, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore nakon završenog postupka po pritužbi g-đe XXXX iz Ulcinja, daje sljedeće:

MIŠLJENJE

I UVOD

1. Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore, pritužbom se obratila g-đa XXXXX iz Rožaja, a koja se odnosi na Osnovno državno tužilaštvo u Ulcinju, zbog nepostupanja iz okvira svojih nadležnosti u predmetima rodno zasnovanog nasilja.

2. Iz pritužbe i cjelokupne prispjele dokumentacije proizilazi da je podnositeljka pritužbe bila u vanbračnoj zajednici sa YYYYY sa kojim ima mldb. QQQQ rođenu 23.07.2016. godine. Ističe da je bila žrtva rodno zasnovanog nasilja što potvrđuje rješenjem Suda za prekršaje u Budvi, Odjeljenje u Ulcinju PP.br.276/17-1x3 od 21.07.2017. godine i uvjerenjem JU Centra za socijalni rad za opštine Bar i Ulcinj, PJ Ulcinj br.0202-109 od 04.04.2017. godine.

3. Podnositeljka pritužbe ističe da je tokom 2017. godine dva puta podnosila krivične prijave Osnovnom državnom tužilaštvu u Ulcinju, a po kojima nije postupano. Prva je podnijeta protiv YYYYY (bivšeg vanbračnog supruga) zbog krivičnog djela – kršenje porodičnih obaveza iz čl.222 st.1 KZ CG, dana 07.04.2017. godine, dok je druga podnijeta protiv ZZZZZ (bivšeg djevera) i YYYYY (bivšeg vanbračnog supruga) zbog krivičnog djela oduzimanje maloljetnog lica iz čl.217 st.1 KZ CG, dana 08.06.2017. godine. Po objema prijavavama postupao je zamjenik Osnovnog državnog tužioca XX. Ističe da do dana podnošenja pritužbe nije postupljeno po istim.

---

¹("Službeni list Crne Gore", br. 042/11 , 032/14 i 21/17).

II ISPITNI POSTUPAK

4. Postupajući po ovoj pritužbi, a u cilju utvrđivanja pravno relevantnih činjenica i okolnosti, Zaštitnik je u skladu sa odredbom člana 35 Zakona o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore tražio izjašnjenje od Osnovnogdržavnogtužilaštva u Ulcinju.

5. Osnovno državno tužilaštvo u Ulcinju je obavijestilo Zaštitnika da su krivične prijave podnositeljke pritužbe odbačene rješenjima na koja je ista izjavila pritužbe nadležnom Višem državnom tužiocu, shodno članu 271a ZKPa, koje su prema navodima tužilaštva bile neosnovane.

6. S obzirom da taj organ nije dostavio fotokopije predmetnih rješenja, niti akte Višeg državnog tužilaštva, to se Zaštitnik iznova obratio Osnovnom državnom tužilaštvu u Ulcinju sa zahtjevom za dostavu pisanih dokaza. Taj organ je u ostavljenom roku dostavio dokumentaciju kojom je raspolažao.

III ČINJENIČNO STANJE

7. Po sprovedenom ispitnom postupku u predmetu koji se odnosio na Osnovno državno tužilaštvo, utvrđeno je sljedeće činjenično stanje:

8. Iz rješenja KT br. 63/17 od 14.12.2018. godine utvrđuje se da je odbačena krivična prijava XXXXX od 07.04.2018. godine podnijeta protiv YYYYY, zbog krivičnog djela kršenje porodičnih obaveza iz čl.222 st.1 KZ CG.

9. Iz obavještenja Osnovnog državnog tužilaštva KT.br.63/17 od 14.12.2017. godine proizilazi da je podnositeljka pritužbe obaviještena o odbačaju krivične prijave u ovom predmetu i poučena o pravu na podnošenje pritužbe Višem državnom tužilaštvu ili preduzimanju gonjenja u roku od 30 dana od prijema obavještenja Višeg državnog tužilaštva.

10. Iz akta Višeg državnog tužilaštva Ktr.br.334/18 od 29.03.2018. godine proizilazi da je rješenje KT.br.63/17 donijeto u skladu sa zakonom o čemu je obaviještena podnositeljka pritužbe.

11. Iz rješenja KT br. 96/17 od 08.12.2017. godine utvrđuje se da je odbačena krivična prijava XXXXX od 08.06.2017. godine podnijeta protiv XXXXX i ZZZZ, zbog krivičnog djela kršenje porodičnih obaveza iz čl.222 st.1 KZ CG i poučena o pravu na podnošenje pritužbe Višem državnom tužilaštvu ili preduzimanju gonjenja u roku od 30 dana od dana prijema obavještenja.

12. Iz akta Višeg državnog tužilaštva Ktr.br.335/18 od 16.03.2018. godine upućenog Osnovnom državnom tužiocu u Ulcinju proizilazi da je „nakon izvršenog uvida u spise predmeta Kt.br.96/17 isti vraćen“ prvostepenom organu. Pri tome Zaštitnik nije u posjedu dokaza da je saglasno ZKP-u (kao u prethodnom slučaju predmetu Kt. br.63/17) oštećena obaviještena o ishodu postupka po pritužbi sprovedenom od strane Višeg tužilaštva u Podgorici.

IV RELEVANTNO PRAVO

13. **Ustavom Crne Gore (2007)** propisano je:

"Crna Gora jemči i štiti prava i slobode. Prava i slobode su nepovredivi. Svako je obavezan da poštuje prava i slobode drugih" (član 6)

14. **Evropska Konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (1950)** u članu 6 st.1. propisuje:

„1. Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona. Presuda se izriče javno, ali se štampa i javnost mogu isključiti s celog ili s dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne bezbednosti u demokratskom društvu, kada to zahtevaju interesi maloletnika ili zaštita privatnog života stranaka, ili u meri koja je, po mišljenju suda, nužno potrebna u posebnim okolnostima kada bi javnost mogla da naškodi interesima pravde.

15. **Konvencija Savjeta Evrope o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici** u članu 2 propisuje:

“Konvencija se odnosi na sve vidove nasilja nad ženama, uključujući nasilje u porodici, koje žene pogađa nesrazmjerno u odnosu na muškarce.

Ova Konvencija u čl.3 pored ostalog propisuje:

„U svrhu ove Konvencije:

- a. “nasilje nad ženama” smatra se kršenjem ljudskih prava i oblikom diskriminacije žena i označava sva djela rodno utemeljenog nasilja koja imaju za posljedicu ili će vjerovatno imati za posljedicu tjelesnu, seksualnu, psihičku ili ekonomsku štetu ili patnju žena, uključujući prijetnje takvim djelima, prisilu ili namjerno oduzimanje slobode, bilo da se pojavljuju u javnom ili privatnom životu;“

Ista Konvencija u članu 49, st.1 propisuje:

“Stranke će preduzeti potrebne zakonodavne ili druge mjere kako bi osigurale da se istrage i sudski postupci u vezi sa svim oblicima nasilja obuhvaćenim područjem primjene ove Konvencije sprovode bez nepotrebnih odlaganja uzimajući u obzir prava žrtve tokom svih faza kivičnog postupka.”

16. Zakonik o krivičnom postupku („Sl. list Crne Gore”, br. 057/09, 049/10, 047/14, 002/15, 035/15, 058/15, 028/18) u članu 16 st.1. predviđa:

“Sud, državni tužilac I drugi državni organi koji učestvuju u krivičnom postupku dužni su da istinito I potpuno utvrde činjenice koje su od važnosti za donošenje zakonite I pravične odluke, kao i da sa jednakom pažnjom ispituju I utvrde činjenice koje terete okrivljenogi one koje mu idu u korist.”

Isti Zakonik u članu 271 st.1. i 2. predviđa:

(1) Državni tužilac će obrazloženim rješenjem odbaciti prijavu ako iz same prijave proističe da prijavljeno djelo nije krivično djelo, ili nije krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, ako je nastupila zastarjelost ili je djelo obuhvaćeno amnestijom ili pomilovanjem ili ako postoje druge okolnosti koje isključuju gonjenje.

(2) O odbacivanju krivične prijave obavijestiće se podnosilac krivične prijave, oštećeni u skladu sa članom 59 ovog zakonika, kao i lice protiv koga je podnijeta krivična prijava, ako ono to zahtijeva. Oštećeni I podnosilac krivične prijave u obavještenju će se poučiti o pravu na podnošenje pritužbe na rješenje o odbacivanju krivične prijave.

Isti Zakonik u članu 271a u st.1. I 2. propisuje:

(1) Oštećeni ili podnosilac krivične prijave kad nema oštećenog ili je oštećeni nepoznat imaju pravo da, u roku od osam dana od dana prijema obavještenja iz člana 271 stav 2 ovog zakonika, neposredno višem državnom tužilaštvu podnesu pritužbu kojom zahtijevaju preispitivanje rješenja o odbacivanju krivične prijave.

(2) Neposredno više državno tužilaštvo će o svom postupanju po pritužbi iz stava 1 ovog člana obavijestiti oštećenog, odnosno podnosioca krivične prijave u roku od 30 dana od dana podnošenja pritužbe.

17. Zakon o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore (Sl. list CG br. 42/11, 32/14 i 21/17) u članu 27. propisuje: „Zaštitnik je institucionalni mehanizam za zaštitu od diskriminacije.”

Isti Zakon u članu 41.st.1. propisuje: „Nakon završetka ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda Zaštitnik/ca daje mišljenje o tome da li je, na koji način i u kojoj mjeri došlo do povrede ljudskih prava i sloboda.”

V OCJENA ZAŠTITNIKA

18. Razmatrajući okolnosti konkretnog slučaja, Zaštitnik najprije ukazuje da su njegova ovlašćenja u odnosu na rad sudova i tužilaštva ograničena. Pa u tom smislu, Zaštitnik ne ulazi u obrazloženje, preispitivanju cjelishodnost odluka, niti izvan onoga što je dato u samim rješenjima Osnovnog državnog tužilaštva u Ulcinju. Uz to, ova institucija nije ovlašćena da mijenja, ukida ili preinačava odluke državnih i drugih organa. Razlog intervencije Zaštitnika u odnosu na konkretnu situaciju su procesnog karaktera, odnosno poštovanja procesnih prava učesnika u postupku pred nadležnim tužilačkim organima.

19. Neophodno je ukazati i na činjenicu da ova institucija ne postupa samo u granicama pritužbenog zahtjeva koji je stranka postavila povodom pasivnog legitimisanja stranaka u ispitnom postupku pred Zaštitnikom, već ide za tim da ukoliko nađe da postoji neka druga povreda prava, odnosno drugi organ koji je povredu uzrokovao, isto konstatuje i uputi preporuku za otklanjanje povrede prava.

20. Zaštitnik pojašnjava da je pored postupanja u ovom predmetu koji se tiče tužilaštva, podnositeljka pritužbe pred ovom institucijom pokrenula postupke i u odnosu na Centar za socijalni rad za Opštinu Rožaje i na Centar za socijalni rad za Opštinu Ulcinj. Tek nakon dobijenih izjašnjenja po sve tri pritužbe, utvrđene su okolnosti zauzeo stav po svakom predmetu pojedinačno.

21. Iz dostavljenih materijalnih dokaza zaključuje se da je Osnovno državno tužilaštvo u Ulcinju postupilo po prijavama podnositeljke pritužbe u skladu sa Zakonikom o krivičnom postupku i donijelo rješenja o odbačaju krivičnih prijavi - KT br. 63/17 od 14.12.2018. godine i KT.br 96/17 od 08.12.2017. godine, o čemu je podnositeljka obaviještena. Iz pribavljenih materijalnih dokaza i navoda stranke zaključuje se da je podnositeljka pritužbe podnijela Višem državnom tužilaštvu u Podgorici pritužbe na gore označena rješenja u smislu člana 271a ZKP-a. Drugostepeni organ je aktom Ktr.br.334/18 od 29.03.2018. godine utvrdilo da je rješenje KT.br 63/17 od 14.12.2018. godine donijeto u skladu sa zakonom, i obavijestilo prvostepeni organ da je o tome obaviještena podnositeljka pritužbe.

22. Kao sporan se ispostavio akt Ktr.br. 335/18 od 16.03.2018. godine koji se nalazi u prilogu ovog mišljenja. Prije zaključenja ovog predmeta obavljen je telefonski razgovor² sa postupajućim tužiocem ODT-a u Ulcinju radi razjašnjenja i moguće greške u dostavi u vezi sa aktom Ktr.br. 335/18 od 16.03.2018. godine, koji je istakao da je odluka koja je dostavljena

---

²Služena zabilješka br.696/18

ovoj instituciji zapravo jedina odluka VDT-a u tom predmetu kojom ovaj tužilac raspolaže i da podatak o tome da li je obaviještena podnositeljke pritužbe nije u posjedu ovog organa. S obzirom na prednje, Zaštitnik ukazuje da se iz akta Ktr.br.335/18 od 16.03.2018. godine ne može eksplicitno utvrditi šta je odlučeno po pritužbi na rješenje KT.br.96/17, niti da je o toj odluci podnositeljka pritužbe obaviještena. Pored nedostatka obavještenja o pritužbi na rješenje KT. br.96/17 Zaštitnik nalazi da je pritužba na rješenje o odbačaju krivične prijave podnijeta godinu dana ranije, pa se na ovakav način odstupa od obaveze ažurnog postupanja u predmetima rodno zasnovanog nasilja.

23. Zaštitnik ističe da se u konkretnom slučaju radi o žrtvi rodno zasnovanog nasilja, u kojoj je počinitelj nasilja bio njen bivši vanbračni partner - što proizilazi iz pravosnažnog rješenja Suda za prekršaj u Budvi, Odjeljenje u Ulcinju PP.br.276/17-1x3 od 21.07.2017. godine, a nakon prestanka vanbračne zajednice, podnositeljka pritužbe je prijavljivala i nasilje u primarnoj porodici od strane oca, što se dokazuje zapisnicima Uprave policije³ koji su ovoj instituciji dostavljeni od strane Centra za socijalni rad za Opštinu Ulcinj.

24. U svojoj praksi Evropski sud za ljudska prava, utvrdio je obavezu države da sprovede nezavisnu, efikasnu i djelotvornu istragu. Sud konstatuje da nepostojanje zaključaka u datim istragama ne znači, samo po sebi, da je istraga bila nedjelotvorna, jer ne mora svaka istraga da bude nužno uspješna i da dođe do zaključka koji se poklapa sa prikazom događaja koji je dao tužilac, međutim, ona treba da bude takva da može da dovede do utvrđivanja činjenica i predmeta i da dovede do identifikovanja i kažnjavanja odgovornih. Stoga, sud zaključuje da istraga mora biti detaljna, brza i nezavisna.⁴

25. Pozitivna obaveze države se ogleda u činjenici da se mora obezbijediti blagovremena i efektivna zaštita žrtava povreda ljudskih prava, što pretpostavlja sve vidove prevencije i represije koji joj stoje na raspolaganju⁵. To nadalje znači da se relevantno pravo mora primijeniti u praksi, što uključuje i činjenicu o tome da li je država/državni organ odgovorio na sve zahtjeve koje joj ističe žrtva nasilja sa stanovišta potrebe njene faktičke zaštite⁶.

26. Imajući u vidu relevantne propise i utvrđeno činjenično stanje, Zaštitnik konstatuje da je zbog izostanka obavještenja o postupanju po pritužbi, podnositeljka dovedena u položaj pravne nesigurnosti kada je u pitanju njeno pravo na gonjenje u svojstvu supsidijarnog tužioca, obzirom da rok za takvu radnju teče od dana dostavljanja obavještenja o odluci neposredno višeg tužilaštva po pritužbi na odlučivanje prvostepenog organa. To je ujedno i situacija koja protivrječi odredbi člana 49 st. 1. *Konvencija Savjeta Evrope o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici*, kada se to tiče neopravdanog odlaganja i zaštite svih prava kojim žrtva raspolaže u krivičnom postupku.

³Zapisnici Uprave policije OB Ulcinj broj SL 03/18 od 09.11.2018. godine i broj SL.03 od 09.11.2018. godine

⁴ESLJP, presuda Mikheyev protiv Rusije, 26 januar 2006, par. 108-110;

⁵ESLJP, presuda Eremija protiv Moldavije, 28.maj,2013.godine, st.49, 50

⁶Isto, stav 55

Polazeći od svega naprijed izloženog, svih činjenica pojedinačno i u međusobnoj vezi, Zaštitnik je utvrdio povredu prava žrtve nasilja u porodici sadržanog čl.49 Konvencije Savjeta Evrope o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici u vezi sa ostvarivanjem procesnog prava iz člana 271a Zakonika o krivičnom postupku i čl.18, st.3 istog zakonika, pa stoga daje:

P R E P O R U K U

Višem državnom tužilaštvu u Podgorici

Da bez odlaganja obavijesti podnositeljku o postupanju po pritužbi na rješenje Osnovnog državnog tužilaštva u Ulcinju Kt.br.96/17 od 08.12.2018. godine.

Ovaj organ je u obavezi je da u roku od 30 dana od dana prijema ovog mišljenja dostavi izvještaj Zaštitniku o preduzetim radnjama i mjerama na izvršenju preporuke.

Prilog: Akt Višeg državnog tužilaštva u Podgorici Ktr.br.335/18 od 16.03.2018. godine

**ZAMJENIK ZAŠTITNIKA
LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA CRNE GORE**

mr Siniša Bjeković

Dostavljeno:

- *VDT- u u Podgorici;*
- *Osnovnom državnom tužilaštvu Ulcinj;*
- *Podnositeljki pritužbe;*
- *U spise predmeta*